

Institutet för Miljömedicin

Miljö- och energidepartementet

Remiss av betänkande om bisfenol A – Kartläggning och strategi för minskad exponering (SOU 2014:90)

Institutet för Miljömedicin (IMM) vid Karolinska Institutet lämnar härmed synpunkter på rubricerad remiss. IMM är ett nationellt miljömedicinskt expertorgan, som ger vetenskapligt stöd till bl. a. nationella myndigheter, och samtidigt en utbildnings- och forskningsinstitution vid Karolinska Institutet.

IMM har granskat Miljö- och energidepartementets remiss av betänkandet om bisfenol A – Kartläggning och strategi för minskad exponering (SOU 2014:90). Eftersom IMMs kompetensområde är hälsoeffekter av miljöfaktorer, toxikologi och riskbedömning har IMM bedömt dessa delar i utredningen och de forsknings- och utvecklingsbehov som är angelägna inom området.

Sammanfattning: IMM stödjer i huvudsak betänkandets förslag och är villigt att genom forskning och riskbedömningsstöd bidra till en fortsatt utveckling av riskbedömning av BPA och andra hormonstörande ämnen.

Synpunkter

IMM stödjer i huvudsak betänkandets bedömningar och förslagen till åtgärder, och vill särskilt understryka den stora vetenskapliga osäkerheten som finns vad gäller både exponering för och hälsoeffekter av bisfenol A (BPA). Därmed är behovet av utveckling av vetenskapligt baserad metodik och användbara verktyg stort inom området hälsoriskbedömning av hormonstörande ämnen. Detta behövs för att förbättra riskbedömningars kvalitet som underlag för eventuella riskbegränsande åtgärder.

IMM är sedan många år aktivt inom forskning och riskbedömning av BPA och andra hormonstörande ämnen. Inom IMM pågår forskning och utveckling av metoder för att utveckla riskbedömningsmetodiken, t ex vad gäller foster och barns exponering, bedömning av forskningsstudiers tillförlitlighet som underlag för riskbedömning, integrering av olika typer av kunskap för att dra slutsatser kring hälsorisker samt riskbedömning av blandningar av olika ämnen.

Riskbedömningen av BPA är mycket kontroversiell och omdebatterad. IMM har vid ett flertal tillfällen givit vetenskapligt expertstöd till Kemikalieinspektionen

som använts som underlag i deras arbete inom olika EU-grupper och som bas för riskbegränsande förslag inom området. Bland annat skrev Anna Beronius och Annika Hanberg, IMM 2012 en rapport på uppdrag av KemI där ett stort antal sk "lågdosstudier" bedömdes och alternativa referensdoser (motsvarande TDI) diskuteras. Dessa alternativa nivåer (0,01-0,8 ug/kg/d) ligger betydligt lägre än EFSA:s nyligen publicerade Tolerabla Dagliga Intag (TDI, 4 ug/kg/dag). Den 14 september var IMM inbjuden till EUs hälsokommissionär Andriukaitis för att tillsammans med riskbedömare från Danmark och Frankrike diskutera varför vi anser att EFSA:s TDI är för högt och den vetenskapliga basen för åtgärder som behöver vidtas för att minska hälsorisker med BPA.

IMM anser att det finns vetenskapligt underlag för slutsatsen att riskbegränsande åtgärder behövs för att minska exponeringen för BPA, speciellt för foster och barn.

Mot bakgrund av ovanstående stödjer IMM särskilt följande förslag:

- Utfasning av BPA i ytskikt som är i kontakt med livsmedel
- Att användning av BPA i termopapper upphör

IMM anser att de föreslagna åtgärderna är rimliga, men eventuellt inte tillräckliga. Därför är det viktigt att fortsätta kartläggningen av exponering för BPA hos foster och barn samt utveckling av metodik för detta.

På grund av de stora vetenskapliga osäkerheterna i riskbedömningen av BPA, trots det osedvanligt stora antalet forskningsstudier som publicerats inom området, anser IMM att metoder för riskbedömning behöver vidareutvecklas. Över hundra forskningsstudier rapporterar allvarliga effekter vid mycket låga doser av BPA till försöksdjur (EFSA:s bedömning är att dessa inte är tillräckligt tillförlitliga som underlag för TDI) och metoder behöver utvecklas för att dessa forskningsstudier bättre ska kunna användas i riskbedömning.

I framtagande av detta remissvar har professor Annika Hanberg och docent Marika Berglund medverkat. Beslut i ärendet har fattats av prefekt och föreståndare professor Ulla Stenius.

Stockholm 30 september 2015

Ulla Stenius

Referenser:

Beranius & Hanberg (2012) Low-dose effects of Bisphenol A – identification of points of departure for the derivation of an alternative reference dose. KemI PM 8/12.

Postadress

Box 210
171 77 STOCKHOLM

Besöksadress

Nobels v. 13
SOLNA

Telefon

08-524 800 00 (vxl)

Fax

08-33 69 81

Webb

ki.se

